

Ὡς πρὸς τὴν δυνατότητα ἀσκήσεως συγκεκριμένου ἐπαγγέλματος πρέπει νὰ διακρίνωμεν τὸν ἰδιωτικὸν ἀπὸ τὸν δημόσιον τομέα.

Εἰς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα ἀντικειμενικῶς δὲν ἦτο δυνατόν, νὰ τεθῆ ὅποιοσδήποτε περιορισμός. Ὁ κάθε ἐργοδότης ἔκανε τὰς προσλήψεις κατ'ἀρέσκειαν. Ἀπὸ τὸν κύκλον ἢ κατὰ συστάσεις γνωστῶν του, συνεκτιμωμένου ἐνδεχομένως ὡς ἐκ τῶν τότε περιστάσεων καὶ τοῦ πολιτικοῦ φρονήματος τοῦ ὑποψηφίου.

Αὐτὰ κατὰ κανόνα. Διότι συνέβαινεν ἀρκετὲς φορὲς καὶ παράνομος πειθαναγκασμός ἀπὸ κρατικὰς ἀρχάς, πρὸ παντὸς ἀστυνομικὰς, ὑπὲρ ἢ κατὰ τῆς προσλήψεως συγκεκριμένου προσώπου, μὲ ἀσκούμενον ἐκβιασμόν πρὸς τὸν ὑποψήφιον ἐργοδότην, κυρίως ὅταν αὐτὸς εἶχε κάποιαν ἐκκρεμότητα μὲ κρατικὰς ὑπηρεσίας.

Αλλά ύφίστατο εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως καὶ νομοθετικὸς ἀποκλεισμός προσλήψεων. Ἔτσι διὰ τοῦ ἄρθρου 11 § 2 τοῦ ἀναγκαστικοῦ νόμου 1075/1938 "περὶ μέτρων ἀσφαλείας τοῦ Κοινωνικοῦ καθεστῶτος καὶ προστασίας τῶν πολιτῶν" ὠρίσθη, ὅτι ἀπαιτεῖται προσαγωγή τοῦ κατὰ τὸν νόμον αὐτὸν πιστοποιητικοῦ κοινωνικῶν φρονημάτων «καὶ διὰ τὸ διοριζόμενον προσωπικὸν εἰς ἀνωνύμους ἐταιρείας, ὧν τὸ μετοχικὸν κεφάλαιον καὶ τὰ ἀποθεματικὰ πάσης φύσεως ὑπερβαίνουν τὸ ποσὸν τῶν 20 ἑκατομμυρίων δραχμῶν», δυνάμενον νὰ αὐξηθῇ ἢ μειωθῇ διὰ βασιλικῆς διατάγματος, « ἢ τῶν ἐταιρειῶν τῶν συμβεβλημένων μετὰ τοῦ Κράτους καὶ τῶν ὁποίων αἱ ἐργασίαι ἐνδιαφέρουν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν τῆς Χώρας ». Τοιοῦτοτρόπως οἱ στερούμενοι τοῦ πιστοποιητικοῦ κοινωνικῶν φρονημάτων ἀπεκλείοντο καὶ ἀπὸ τὰς μὴ κρατικὰς αὐτὰς θέσεις.

Εὐθεῖα ὅμως κρατικὴ παρέμβασις ἀνέκυπτε εἰς ὅσας περιπτώσεις διὰ τὴν ἄσκησιν συγκεκριμένου ἐπαγγέλματος ἀπητεῖτο, κατὰ τὰς ἰσχυούσας διατάξεις, **ἄδεια, χορηγομένη ὑπὸ κρατικῆς ὑπηρεσίας**, κυρίως ἀστυνομικῆς ἀρχῆς. Ὅπως, διὰ τοὺς ἀπλοὺς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ, πρὸς ἄσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος, π.χ. τοῦ πλανοδίου κουλουροπώλου ἢ ὀπωροπώλου, ἢ πρὸς τοποθέτησιν ἑνὸς πάγκου μικροπωλητοῦ εἰς τὴν ἀγορὰν, ἢ διὰ τὴν ἐργασίαν ἀχθοφόρου ἢ λιμενεργάτου εἰς τὸν λιμένα τῆς Θεσσαλονίκης, κλπ. Εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς ἡ κρατικὴ προτίμησις πρὸς τοὺς ἐθνικόφρονας, καὶ κυρίως τοὺς μαχητὰς τοῦ προσφάτου ἀλληλοσπαραγμοῦ ἢ τὰ μέλη οἰκογενειῶν θυμάτων αὐτοῦ, ἦτο δεδομένη. Καὶ μὲ ψυχραιμίαν κρινομένου τοῦ πράγματος ἢ προτίμησις αὐτὴ κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ἦτο, ὄχι μόνον νόμιμος, ἀλλὰ καὶ ἠθικῶς δικαιολογημένη. Τὸ

Κράτος ὄφειλε κατὰ κάποιον τρόπον νὰ ἐξασφαλίση ἐργασίαν, δηλαδή τὴν διαβίωσιν εἰς τοὺς ἀγωνιστάς, οἱ ὅποιοι εἶχον ἐξασφαλίσει τὴν ἰδικήν του ἐπιβίωσιν. Μάλιστα δὲ εἰς ἐποχὴν ἐκτεταμένης, τῆς μεγαλυτέρας μέχρι τότε, περὶ τὸ ἔτος 1960, ἀνεργίας, μερικῶς μόνον ἀπορροφωμένης μὲ τὴν μετανάστευσιν ἑκατοντάδων χιλιάδων Ἑλλήνων εἰς Γερμανίαν καὶ ἄλλας χώρας, καὶ αὐτῶν βεβαίως μόνον ἐθνικοφρόνων, διότι, μεσοῦντος τοῦ λεγομένου “ψυχροῦ” πολέμου (μεταξὺ τῆς τότε Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καὶ χωρῶν τοῦ ἐλευθέρου κόσμου), οἱ μὲ ἀνατρεπτικὰς ἰδέας δὲν ἐγίνοντο δεκτοί.

Ἄλλο βεβαίως τὸ ζήτημα, ὅτι τὸ Κράτος δὲν περιορίζετο πάντοτε εἰς τὴν τοιαύτην εὐνοιάν του. Διότι σποραδικῶς, ὄχι ἐπισήμως καὶ προγραμματισμένως, ἄφρονα ὄργανά του, ἰδίως ἀστυνομικά, ἐπεδίωκον νὰ ἐξαργυρώσουν τὴν ἐν λόγῳ προτίμησιν μὲ παρανόμους πράξεις, εἰς τὰς ὁποίας παρωθοῦσαν τοὺς ἔτσι εὐεργετούμενους. Ἡ ἀλήθεια ὅμως ἐπιβάλλει νὰ λεχθῆ, ὅτι αὐτὸ δὲν ἐπεβάλλετο πάντοτε ἐξαναγκαστικῶς. Διότι καὶ οἱ εἰς παρανόμους ἐνεργείας ἀπὸ ἀστυνομικὰς ἀρχὰς καλούμενοι, κοινωνικῶς ἄσημοι καὶ ἄγνωστοι, συνήθως ἠσθάνοντο καὶ ὑπερήφανοι, διότι μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν “ἀσκοῦσαν ἐξουσίαν”, ἐκαλοῦντο ἐπισήμως εἰς κρατικὴν ἀποστολήν, τὴν ὁποίαν καὶ μετὰ χαρᾶς ἐξετέλουν! Εἰς τὴν πραγματικότητα θύματα καὶ θῦται οἱ ἴδιοι. Αὐτὸ ἀκριβῶς συνέβη καὶ κατὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Γρηγορίου Λαμπράκη. Ὅπως πλήρως κατέδειξεν ἡ δικαστικὴ ἀνάκρισις, τοιοῦτοι εὐεργετηθέντες, ἀπλοῖ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ, ἦσαν κυρίως οἱ, κατ’ ἀστυνομικὸν σχεδιασμὸν καὶ προγραμματισθεῖσαν προτροπὴν, μετὰ χαρᾶς ἀποτελέσαντες τὴν ἀντισυγκέντρωσιν τῶν ἀντιφρονούντων πρὸς δημιουργίαν τοῦ σκηνοῦ, τὸ ὁποῖον διηκόλυε τὴν ἐν λόγῳ δολοφονίαν.

9.- Εἰς τὸν δ η μ ό σ ι ο ν τομέα ἀποκλεισμός (ἀπόλυσις καὶ μὴ πρόσληψις) ἐμφορουμένων καὶ δραστηριοποιουμένων ἀπὸ ιδέας κομμουνιστικὰς σταθερῶς ἤδη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς διακυβερνήσεως Ἐλευθερίου Βενιζέλου (1928-1932). Ἀνεμπόδιστος ἀνεξαρτήτως πολιτικοῦ φρονήματος ἢ ὑπηρεσιακῆ σταδιοδρομίας τῶν περιοριζομένων εἰς τὰ καθήκοντά των δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ λειτουργῶν.

Εἰς τὸν δ η μ ό σ ι ο ν τομέα ἡ εἰκὼν ἦτο καθαρωτέρα. Ἦδη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ μεσοπολέμου τὸ Κράτος διὰ νομοθετικῶν μέτρων ἀπέκλεισεν ἀπὸ τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας κάθε ἐμφορούμενον ἀπὸ ἀνατρεπτικὰς τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος ιδέας, προπαγανδίζοντα καὶ ἐπιδιώκοντα τὴν ἐφαρμογὴν των. Εὐλόγως, διότι ἤθελε νὰ διασώσῃ τὸν φιλελεύθερον χαρακτῆρα καὶ τὴν δημοκρατικὴν ὑπαρξίν του. Τοιαῦτα νομοθετικὰ μέτρα ἐλήφθησαν καὶ ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν 1928-1932 τοῦ μεγαλοουργοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου. Διὰ τοῦ νόμου 4229/1929 ἀφ' ἐνός καθιερώθη τὸ γνωστὸν ὡς "ιδιώνυμον" ἔγκλημα, ὀρισθέντος ὅτι διώκεται καὶ τιμωρεῖται μὲ τὰς ἐν αὐτῷ ποινὰς (φυλακίσεως καὶ ἐκτοπισμοῦ) «πᾶς ὅστις ἐπιδιώκει τὴν ἐφαρμογὴν ἰδεῶν ἐχουσῶν ὡς ἔκδηλον σκοπὸν τὴν διὰ βιαίων μέσων ἀνατροπὴν τοῦ κρατοῦντος κοινωνικοῦ συστήματος ἢ τὴν ἀπόσπασιν μέρους ἐκ τοῦ ὅλου τῆς Ἐπικρατείας ἢ ἐνεργεῖ ὑπὲρ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν προσηλυτισμόν» (ἄρθρον 1 § 1). Τὸ ἔγκλημα, διὰ τῆς χρήσεως τῶν λέξεων "ἐφαρμογὴν", "ἔκδηλος σκοπός", "βιαίων μέσων", "ἀπόσπασις μέρους τῆς Ἐπικρατείας" ἦτο σαφῶς καὶ ἐπαρκῶς ὀριοθετημένον, μὴ προσκρούων, κατὰ κοινὴν παραδοχὴν, εἰς καμμίαν διάταξιν τοῦ Συντάγματος. Καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τοῦ αὐτοῦ νόμου

4229/1929 έθεσπίζετο ή απόλυσις ώς και ή μη πρόσληψις ώς δημοσίων ύπαλλήλων προσώπων, έμφορουμένων υπό κομμουνιστικῶν ιδεῶν (άρθρα 5 έπ.). Έπρόκειτο περι μέτρου καταστολής τής δράσεως και ειδικῶς τής προπαγάνδας του κομμουνιστικού κόμματος, ή ήγεσία του οποίου είχεν αποδεχθή τήν απόφασιν τής 14.12.1924 τής Κομμουνιστικής Διεθνούς (Κομιντέρν) “για Άνεξάρτητη και Αυτόνομη Μακεδονία και Θράκη”. Τò Κράτος δέν ήτο νοητόν, οὔτε έπιτρεπτόν, να έχη ὄργανα, κυρίως εκπαιδευτικούς, αλλά και λοιπούς δημοσίους ύπαλλήλους και ύπηρέτας, τὰ όποια κατά τήν άσκησιν τής δημοσίας ύπηρεσίας των να άπεργάζωνται τήν έθνικήν και έδαφικήν του συρρίκνωσιν (με τήν άπόσπασιν τής Μακεδονίας και τής Θράκης μας) και τήν κατάπνιξιν τῶν έλευθεριῶν τῶν πολιτῶν του (με τήν έγκαθίδρυσιν **δια τής βίας** κομμουνιστικού καθεστῶτος), δηλαδή να συντελή τὸ ἴδιον εις τήν αὐτοῦπονόμευσιν και καταστροφήν του.

Η προκειμένη ρύθμισις έπανελήφθη και κατά τήν διάρκειαν του άλληλοσπαραγμοῦ τής περιόδου 1946-1949. Τὸ άρθρον 1 § 1 του μνημονευθέντος άνωτέρω αναγκαστικού νόμου 509/1947 ὤρισε : “Δημόσιοι ύπάλληλοι και ύπηρέται, καίτοι μη ύποπεσόντες εις άξιόποινον πράξιν του παρόντος νόμου, προπαγανδίζοντες έν τούτοις κομμουνιστικάς άρχάς ή προσβάλλοντες τήν ιδέαν τής Πατρίδος ή τὰ Έθνικά σύμβολα άπολύονται όριστικῶς τής ύπηρεσίας μετ’ απόφασιν του οικείου συμβουλίου” (24). Ο αὐτός άποκλεισμός από τὰς

(24) Περι του νόμου τούτου και τής σχετικής νομοθεσίας τής προκειμένης περιόδου 1946-1949, βλέπε συνοπτικήν άνάπτυξιν εις τὸ έργον του Καθηγητου Δημητρίου ΚΑΡΑΝΙΚΑ, Έγχειρίδιον Ποινικού Δικαίου, τόμος Β', Εϊδικὸν Μέρος, 1954, § 6 ΙΙΙ, (περι **συμμοριτῶν** σελ. 37 έπ.), ὁ όποιος μάλιστα περι τὸ τέλος τῶν αναπτύξεών του, σελ. 40,

δημοσίας υπηρεσίας τῶν στερουμένων ὑγιῶν κοινωνικῶν ἀντιλήψεων περιελήφθη καὶ εἰς τὸν νόμον 1811/1951 “περὶ Κώδικος τῶν Δημοσίων Διοικητικῶν Ὑπαλλήλων” (διατάξεις ἄρθρων 19 § 1 ἐδ. β' καὶ 44 § 2). Ἐγιναν τότε ἀρκεταὶ ἀπολύσεις τοιούτων ὑπαλλήλων. Καὶ παρημποδίσθη ἡ πρόσληψις νέων μὲ τὰς αὐτὰς ἀρχὰς καὶ ἰδέας διὰ τὸν κίνδυνον ἐνεργοῦ ἐπιδιώξεως πραγματοποιήσεώς των. Εἰς τοῦτο ἀπέβλεπε καὶ ὁ θεσμὸς τοῦ καλουμένου πιστοποιητικοῦ κοινωνικῶν φρονημάτων. Μάλιστα ἐν συνεχείᾳ ἡ ἀπαγόρευσις ἐντάξεως ἐνεργῶν κομμουνιστῶν εἰς δημοσίας υπηρεσίας ἐπεβλήθη καὶ διὰ τοῦ Συντάγματος τοῦ 1952, τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 100 § 2 αὐτοῦ, κατὰ τὴν ὁποίαν “Ἰδεολογίαι σκοποῦσαι τὴν διὰ βιαίων μέσων ἀνατροπὴν τοῦ ὑφισταμένου πολιτειακοῦ ἢ κοινωνικοῦ καθεστῶτος ἀντίκεινται ἀπολύτως πρὸς τὴν ιδιότητα τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου”.

Πρέπει ὅμως νὰ σημειωθῇ, ὅτι διὰ τοὺς ὑπηρετοῦντας, αἱ κατὰ τὴν ἄσκησιν τῆς υπηρεσίας των ὑποδείξεις τῶν προϊσταμένων ἐγίνοντο φυσικὰ, ὅπως καὶ γίνονται πάντοτε ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ διέποντος τὴν λειτουργίαν τῆς διοικήσεως, εἰς κάθε εὐνομούμενον κράτος, ἱεραρχικοῦ συστήματος. Συνέβαινε βεβαίως αἱ ὑποδείξεις αὐταὶ ἐνδεχομένως, νὰ ὑπερέβαινον τὰ ὅρια τῆς νομιμότητος, ἀλλὰ καὶ τότε δὲν ἐγίνετο διάκρισις τῶν πολιτικῶν φρονημάτων τοῦ δέκτου τῶν ὑποδείξεων ὑφισταμένου, διότι ἦσαν γενικαί, ἀπηυθύνοντο προφανέστατα χωρὶς διάκρισιν φρονημάτων καὶ πρὸς ὑφισταμένους ἔθνικόφρονας. Ἐπιρροαὶ ποικίλαι, κοινωνικαί, φιλικαί, οἰκογενειακαί, βεβαίως καὶ ἱεραρχικαί, εὐρίσκοντο εἰς τὴν ἀφετηρίαν κάθε ἐκνόμου

προτρέπει τὸ Κομμουνιστικὸν Κόμμα Ἑλλάδος ἀπὸ ξενόδουλον “νὰ γίνῃ πραγματικῶς ἐλληνικόν”.

ὑποδείξεως, σύμφυτοι, ἤμπορεῖ νὰ ἴπῃ κανεῖς πρὸς τὴν ὑφὴν τῶν κοινωνικῶν σχέσεων. Δι' αὐτὸ καὶ δέκται τῶν ἐκνόμων ὑποδείξεων ἦτο δυνατόν νὰ εἶναι οἱ πάντες, ἀλλὰ ἡ προσδεξιμότης των ὑπῆρξε μᾶλλον περιορισμένη ἀνεξαρτήτως φρονήματος τοῦ δέκτου. Καὶ τὸ τελευταῖον αὐτὸ εἶναι πρὸς τιμὴν τῆς πλειονοψηφίας τοῦ ὑπαλληλικοῦ κόσμου τῆς Πατρίδος μας.

Καὶ ἀκόμη : οἱ ὑπηρετοῦντες δημόσιοι ὑπάλληλοι ἢ λειτουργοὶ δὲν ἀντιμετώπιζαν προβλήματα εἰς τὴν ὑπηρεσιακὴν των σταδιοδρομίαν καὶ ἐξέλιξιν διὰ λόγους πολιτικῶν φρονημάτων. Οἱ ἐξ αὐτῶν ἀριστεροί, ἐφ' ὅσον περιορίζοντο εἰς τὰ καθήκοντά των καὶ δὲν ἀνέπτυσσον ἀνατρεπτικὴν κομμουνιστικὴν δρασίαν, δὲν ἠνωχλοῦντο. Δι' αὐτὸ καὶ διετηρήθησαν καὶ ὑπηρετοῦσαν ἀπροσκόπτως εἰς ὅλους τοὺς κλάδους, καὶ τὸν δικαστικόν, ἀρκετοὶ ἀριστεροὶ (μετριοπαθεῖς κομμουνισταί). Καὶ ὅλοι, ἀδιακρίτως φρονημάτων, ἐκρίνοντο κατὰ τὰς προαγωγὰς κατ' ἀξίαν, ἐνδεχομένως μὲ μεγαλυτέραν εὐμένειαν καὶ εὐνοίαν ὁ πολιτικῶς ὁμόφρων τοῦ κρίνοντος, ἐφ' ὅσον βεβαίως ἄλλοθεν ἡ πολιτικὴ του ἔνταξις ἦτο γνωστὴ. Μόνον οἱ ἀνεπαρκεῖς ἀνεξαρτήτως φρονήματος δὲν προήγοντο. Καὶ οἱ μὴ προαγόμενοι ἐδικαιολογοῦν συνήθως εἰς τὸν περίγυρόν των τὴν ὑπηρεσιακὴν των λόγῳ ἀνεπαρκειᾶς στασιμότητα, ἰσχυριζόμενοι, ὅτι εἶχον παραλειφθῆ δῆθεν ἐξ αἰτίας τοῦ φρονήματός των ! Ἀκόμη καὶ ἐγνωσμένως ἐθνικόφρονες, παραλειπόμενοι κατὰ τὰς προαγωγὰς, χρησιμοποιοῦσαν τὸ μύθευμα αὐτό. Αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ ἀληθὴς ὄψις τῆς ἐπὶ τοῦ θέματος κρατοῦσης καταστάσεως. Τὰ ἀντιθέτως πρὸς τὰ ἀνωτέρω ὑποστηριζόμενα μόνον τὴν ἀλήθειαν δὲν ὑπηρετοῦν.

10.- Τὰ πιστοποιητικὰ κοινωνικῶν φρονημάτων.